

Tuzla
Trg Slobode bb, 75 000
035 275 366
fax: 270 538
e-mail: ccituzla@bih.net.ba

Sarajevo
Ilije Engela 13, 71 000
033 715 986
tel/fax: 715 985
e-mail: ccisa@bih.net.ba

Banja Luka
Jajačka 13, 78 000
051 311 009, 322 480
fax: 322 482
e-mail: ccibl@inecco.net

Mostar
Kalajdžićeva 4, 88 000
036 580 553
fax: 556 511
e-mail: ccimo@bih.net.ba

● centri civilnih inicijativa ● www.ccibh.org ● centres for civic initiatives ●

Preliminarni Izvještaj

o građanskom - nestranačkom nadgledanju izbornog procesa

lokalni izbori u Bosni i Hercegovini

02. oktobar 2004. godine

6 Oktobar 2004.

Centri Civilnih Inicijativa

Preliminarni Izvještaj

o

Građanskom - nestranačkom nadgledanju lokalnih izbora
u Bosni i Hercegovini
02. oktobra 2004 godine

Sažetak

Ovim izvještajem želimo da upoznamo javnost Bosne i Hercegovine sa rezultatima građanskog- nestranačkog nadgledanja izbornog procesa, koji je u 2004. godini, organizovalo i provelo osoblje Centara Civilnih inicijativa.

Na izborni dan 02. oktobra 2004. godine 37 posmatrača volontera , uposlenika CCI-a, nadgledalo je proces glasanja i brojanja na 186 biračkih mjesta, u 34 opštine Bosne i Hercegovine.

Na osnovu zapažanja posmatrača CCI-a, može se iznijeti generalna ocjena da su izbori na posmatranim mjestima protekli u fer i korektnoj atmosferi, te da većih i ozbiljnijih primjedbi na regularnost izbora nije bilo.

Centri Civilnih Inicijativa (CCI) je bosanskohercegovačka, nestranačka, nevladina organizacija čija je misija da podstiče aktivno učešće građana u demokratskim procesima Bosne i Hercegovine kroz slijedeća polja djelovanja : podizanje nivoa javne svijesti, razvoju lokalnog, razvoju koalicionog zastupanja i promociji učešća građana u parlamentima BiH

Kratka istorija građanskog nadgledanja izbora

Centri civilnih inicijativa je nevladina organizacija koja je inicijator i organizator svih poslijeratnih građanskih - nestranačkih praćenja regularnosti izbornog procesa provedenih 1998. 2000. i 2002. godine. Praćenja su provođena u zajedništvu i partnerstvu sa bosansko hercegovačkom Mrežom nevladinih organizacija "OKO".

Naročito značajnim praćenjem izbora, smatra se ono koje je provedeno 2002. godine, kada su po prvi put, opšti izbori organizovani od strane domaće izborne administracije. Tom prilikom je takođe, po prvi put primjenjen domaći Izborni zakon, koji je 2001. godine, izglasan u parlamentu BiH. Zbog tako velikog značaja, od strane CCI-a i Mreže nevladinih organizacija "OKO", je tom prilikom, angažovano i akreditovano preko 300 NVO-a i preko 5500 posmatrača - volontera. Oni su pored procesa glasanja i brojanja, pratili i rad 148 opštinskih izbornih komisija i 148 registracionih centara. Prema ocjeni domaćih i stranih posmatrača, tehnička organizacija izbora je bila na zadovoljavajućem nivou i u skladu sa međunarodnim standardima. Time je domaća i međunarodna javnost bila uvjerena da će se i naredni izbori organizovati sa visokim stepenom ozbiljnosti i osposobljenosti svih učesnika u izbornom procesu.

Organizovanje građanskog- nadgledanja izbora 02. oktobra 2004. sa zapažanjima

Na dan izbora 02. oktobra 37 posmatrača CCI-a je pratilo process glasanja i brojanja na 186 biračkih mjesta u 34 opštine oba entiteta Bosne i Hercegovine. Posmatrači su kao mobilne osobe, pratile aktivnosti od samog otvaranja biračkih mjesta, glasanja, pa do zatvaranja biračkog mjesta, prateći nakon toga i samo brojanje.

Najvažniji aspekti na koje se pri praćenju obraćala pažnja su :nelegalno glasanje, nemogućnost glasanja, slučajevne vršenja pritisaka ili prijetnji biračima, vremenski rasporedi na biračkom mjestu i druga moguća kršenja izbornih pravila.

Na osnovu obrađenih izvještaja od naših posmatrača sa 186 biračkih mjesta prenosimo slijedeće utiske i zapažanja u vezi izbornog procesa.

Generalna ocjena izbornog procesa

Posmatrači su izvjestili da je saradnja sa izbornim službenicima i odnos prema njima, bio na visokom stepenu, te da je pravo građana da kao aktivisti nevladinih organizacija nestranački prate izborni proces, najozbiljnije prihvaćeno i postaje ustaljena praksa.

Posmatrači CCI-a su uočili da su birači na svim nadgledanim mjestima imali uslove da slobodno i tajno glasaju tokom izbornog dana.

Na sam izborni dan, građanski posmatrači su primjetili da su biračka mjesta dobro organizovana i da građani mogu glasati na način predviđen izbornim pravilima i procedurama.

Imajući u vidu da je na ovim izborima izlazak birača na birališta bio niži nego na prethodnim, izborima, protočnost birača na biralištima je bila zadovoljavajuća, te nisu uočene velike gužve i zagušenja pri glasanju.

Takođe je primjećeno da se i pored stalnih ulaganja velikih napora da se birački spiskovi prečiste i ažuriraju, jedan broj građana je imao poteškoće u ostvarivanju svog biračkog prava.

Iako je generalno mišljenje vezano za promatrani izborni proces glasanja i brojanja pozitivan, od strane posmatrača uočeno je nekoliko nepravilnosti i propusta koji će ostati zabilježeni i u budućnosti bi ih trebali ispraviti.

Zapažanja posmatrača

Prema navodima posmatrača CCI-a svega 2 biračka mjesta nisu otvorena na vrijeme. Razlog za blagovremeno neotvaranje biračkog mjesta je zamjena člana biračkog odbora, a u drugom slučaju kašnjenje člana biračkog odbora. U oba slučaja, proces glasanja na tim biračkim mjestima je produžen za vrijeme koje je izgubljeno pri kašnjenju. Ostala biračka mjesta su zatvorena na vrijeme. Proces brojanja je trajao kraće nego što je očekivalo, jer je količina glasačkih listića na brojanju bila manja (manji broj glasača).

U velikoj većini slučajeva birački odbori su bili dobro edukovani, međutim prema ocjeni posmatrača u 6 slučajeva (029B031- Bijeljina, 049A505 –Srebrenik, 126A003- Jablanica, 182B009- Trebinje, 147B019- Višegrad i BM u oš Branko Radičević- Banja Luka) loša edukovanost predsjednika i biračkih odbora dovela je do sporosti u odvijanju procesa na nekim mjestima i do stvaranja konfuzije.

CCI-ovi posmatrači su, kao pozitivan primjer, istakli da su na biračkim mjestima 173A014- Čapljina i 003A029 Bihać, zapazili visoko profesionalan timski rad i prijatnu atmosferu u radu biračkih odbora .

Na biračkom mjestu (106A012- Livno), nekoliko građana je prigovorilo da zbog neorganizovanja mobilnog tima, nekoliko birača zbog bolesti nije bilo u mogućnosti da glasa .

Pritisci na birače za koga da glasaju nisu uočeni i takav slučaj se dogodio samo u jednom slučaju, kada je stranački posmatrač sugerisao glasaču za koga će da glasati (2000042- Brčko).

Višekratno davanje pomoći pri glasanju, osobama kojima je ta pomoć bila neophodna, nije uočeno na ovim izborima i odvijalo je se prema pravilima izbornog zakona.

Naizraženiji problem u ostvarivanju svojih biračkih prava, jedan broj građana je imao zbog nenalaženja na biračkom spisku. Ova pojava je zabilježena na skoro svim biračkim mjestima, a tipični problemi su bili slijedeći:

1. Nenalaženje na biračkom spisku (466 slučajeva na posmatranim BM)
2. Nepodudaranje podataka koje sadrže CIPS-ovi dokumenti sa podacima navedenim u biračkom spisku (opštine Ljubuški, Bihać, Brčko)
3. Neinformisanost građana na kojem biračkom mjestu treba da glasaju

Kada je u pitanju prvi problem, reagovanja biračkih odbora su bila različita. U većini opština građani su upućivani na Centar za registraciju i OIK gdje građani mogu tražiti dodatne informacije. Izuzetak je BM 025A014 u Gradačcu gdje predsjednik BM nije preduzimao ništa da problem građana riješi. Vrlo konstruktivni su bili birački odbori (003A 027- Bihać, 011B003B- Laktaši, 140B002 S. Novo Sarajevo), i gdje su "servisirali" građane, odnosno u njihovo ime kontaktirali Centar za registraciju i izvršili provjeru podataka.

Manje izražen ali ipak prisutan problem imali su građani sa nepodudaranjem podataka na najnovijim CIPS-ovim dokumentima i podacima koji se nalaze na biračkom spisku. Za dio ovakvih slučajeva se ipak zna da je uzrok u promjeni prezimena glasača nakon sklapanja braka.

Dio građana koji je izašao je da glasa po navici, na biračko mjesto na kojem je glasao na prethodnim izborima, nije se pronašao na biračkom spisku. Prema izjavama Predsjednika biračkih odbora dio lokacija biračkih mjesta pa samim tim i pripadajući birački spiskovi, su mijenjani, tako da se neki birači nisu mogli naći na biračkim spiskovima iz tog razloga.

Takvim biračima je u većini slučajeva pružana pomoć da se pronađu na biračkom spisku nekog drugog biračkog mjesta.

•
Prema našim očekivanjima prisustvo posmatrača CCI-a Bosne i Hercegovine, kao i ostalih posmatrača, je na biračkim mjestima u mnogome je doprinjelo neometanom provođenju procesa glasanja i brojanja glasačkih listića.

CCI se ovom prilikom, zahvaljuje Izornoj Komisiji Bosne i Hercegovine, Opštinskim izbornim komisijama, biračkim odborima i stranačkim posmatračima koji su omogućili nesmetano ostvarenje prava organizacije da nadgledajući izborni proces, doprinese povećanju njegove transparentnosti i funkcionalnosti.

Medijima koji su pratili rad građanskih posmatrača, zahvaljujemo na kontinuiranom praćenju u posvećenom medijskom prostoru.

Izveštaj sačinili :
Centri Civilnih Inicijativa

Kontakt osobe :
Muris Bulić, koordinator nadgledanja izbora 035/275-366
Majda Behrem Stojanov, osoba za odnose sa javnošću tel. 036/ 580 554 lok.102 ili 061/175
767